

Jakob Maksimilijan,

po božjem usmiljenji knez in škof Lavantinski, prisednik prestola
Njih Svetosti, rimskega papeža, dohtar bogoslovja

i. t. d. i. t. d.

vsem vernim svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda.

Zopet se bliža čas, kateri nas kristjane posebno živo spomina na bitko smert, skozi katero je naš božji Zveličar Jezus Kristus svet odrešil; oni čas, ko sv. katoliška cerkva bolj glasno, ko sicer, svoje verne opomina, da bi v zakramentu sv. pokore se spravili z Bogom, in po vredno prejetem sv. rešnem Telesu se prav živo zedinili s svojim gospodom in Zveličarjem Jezusom Kristusom.

Kot priprava na te toliko sv. čas cerkvenega leta, — na sv. velikonočne praznike namreč, nam služi štiridesetdenni post, kterega mi katoliški kristjani po starodavnem poročilu praznujemo; kajti ni dvoma, da štiridesetdenni post že v apostolski dobi svoj začetek ima.

Tudi jaz povzdignem zopet svoj glas, in vas povabim, preljubi v Kristusu! da postni čas po namenu sv. cerkve vestno porabite v svoje zveličanje, posebno, da se vadite v resničnem zatajevanji samega sebe in v djanski ljubezni do bližnjega.

Sicer bi moglo biti življenje kristjanovo vedno žertvovanje samega sebe v ljubezni do Boga; v tem pomenu namreč, da more kristjan vselej in v vseh okoliščinah pripravljen biti, svojo voljo Božji volji podvreči, in da ne sme nikdar in nikoli v njem ugasniti živo prepričanje, da je v vseh rečeh čisto in popolnoma od Boga odvisen; vendar ker človek v vsakdenjih poslih in razmišljenostih življenja le prelehko na vse to pozabi, je silno koristno, da mu sv. cerkva od časa do časa to dolžnost posebno živo na serce položi — in prav to se zgodi v sv. postnem času.

Trojno službo je opravljal Jezus Kristus, včlovečeni Božji Sin, na zemlji: učiteljstvo, mešništvo in kraljevo vladarstvo. Bil je namreč po tej trojni službi in oblasti: učitelj, viši duhovnik in kralj v svojem lastnem kraljestvi.

On je učitelj, in sicer prav za prav edini tega imena vredni učitelj; on ni tedaj sploh kak učitelj, to je, eden zmed mnogih učiteljev, kateri so se ljudem ponujali, da bi jih še neznanih reči učili; temveč on je učitelj, kateri edini je zamogel ljudem s popolno gotovostjo povedati: Kdo je Bog? in kaj hoče Bog? — In zakaj je to zamogel? Zato, ker je ravno od Boga, svojega Očeta, na zemljo prišel. Kdo namreč, razun njega, je zamogel reči: „Kar sem videl pri svojem Očetu, govorim“ (Joan. 8, 38.)? Zato je tudi rekel svojim apostolom: „Nikar se ne imenujte učitelji (to je, taki učitelji, ki le v svojem lastnem imenu učijo), kajti eden sam je vaš učitelj — Kristus.“ (Mat. 23, 10.)

Jezus Kristus je na dalje pravi viši duhoven, in le njegova predpodoba je bilo duhovništvo starega testamenta. „Kajti vsak veliki duhoven,“ piše sv. apostol Pavl v svojem listu do Hebrejcev (5, 1.) „zmed ljudi zbran, bo za ljudi postavljen v to, kar Boga zadeva, da daruje dari in daritve za greh (ljudstva).“ Ali te službe ni nihče takó opravil in tudi ni opravitil zamogel, kakor le Jezus Kristus sam; kajti on je sam sebe nebeškemu Očetu daroval za grehe vesoljnega sveta. Tako namreč zopet piše sv. apostol Pavl (Hebr. 9, 12.): „On je z lastno kervjo enkrat za vselej v svetišče šel in večno odreščenje našel,“ to je, doveršil, in sicer takrat, ko je na sv. križi za nas sv. kri prelil in umerl.

Jezus Kristus je slednjič tudi kralj; — njegovo kraljestvo je bilo in je še vedno kraljestvo resnice in milosti. To je ono kraljestvo, za kojega razširanje nas moliti uči v „očenašu“; to je ono kraljestvo, od kojega pravi, da „ni od tega svetá“ (Mat. 18, 36.), — in zakaj ne? Zato, ker je njegov cil in konec nadzemeljski; vodi nas namreč k večnemu zveličanju in ne le kar k časni sreči, kakor svetna kraljestva; — in tudi zato, ker se v svoj namen zlasti duhovnih pomočkov poslužuje.

Jezus Kristus živi vekomaj in ne umerje več, uči sv. apostol Pavl (Rimlj. 6, 9.) — pa tudi njegova trojna služba z njegovo smertjo na križi ni ugasnila — ni nehala. Kristus še živi v svoji cerkvi, — živi pa tudi njegova trojna služba in oblast v njegovi, to je, v naši sv. katoliški cerkvi. Kristus uči v in skoz svojo cerkvo; Kristus daruje v svoji cerkvi; Kristus kraljuje v svoji cerkvi, ktera je nja vidno kraljestvo na zemlji.

Najmo tedaj, preljubi moji! ker sem že v začetku tega lista govoril od darovanja in sicer od darovanja samega sebe, to je, od dolžnosti, ki jo zlasti v postnem času imamo, Bogu darovati to, in sami sebi pritergati ono, kar Bogu nad nami morebiti manj dopade, ali ga celó žali; najmo pravim, zdaj pri tem pre-mišljevanji se nekoliko dalje pomuditi. O kako ljubeznjivo je naš Božji Zveličar poskerbel, da se njegova mešniška služba skoz in skoz opravlja, in odreščenemu človeštvu zasluženje njegove darilne smerti neprenehoma dohaja.

Skozi kaj pa je naš Zveličar za to poskerbel? Skozi to, da je v svoji cerkvi mešništvo postavil, ki njegovo mesto zastopa.

Je pa Jezus Kristus v resnici to storil? Dá; takó resnično, kakor resnično je eno in sicer naj popolnejšo vero učil; kakor resnično je cerkvo ustanovil; kakor resnično je sv. zakramente in daritvo sv. meše postavil; kakor resnično je može pooblastil, in sicer apostole in učence, katerim ni le kar povelja dal, učiti, kar je sam učil, ampak tudi sv. zakramente deliti, kerščevati (Mat. 28, 19.), v njegovem imenu grehe odpuščati (Joan. 20, 22—23.) in ponavljati to, kar je sam storil pri zadnji večerji kot viši duhoven nove zaveze, po redu Melhizedekovem (Luk. 22, 19. Hebr. 6, 20.) Takó namreč imenuje sv. Pavl Jezusa Kristusa; kajti kakor je Melhizedek, kralj Salemski, ki je živel ob času Abrahamovem, Bogu naj višjemu daroval kruh in vino; je opravil tudi Jezus enako daritvo pri poslednji večerji, svojim apostolom pa dal povelje in oblast, ponavljati jo do konca sveta, to je, spreminjati kruh v Telo, vino pa v Kri Kristusovo, ali z drugo besedo opravljati nekervavo daritvo nove zaveze — daritvo sv. meše.

To pa so dolžnosti in opravila, za ktere je potreben posebni stan, kteremu so naložene in kateri je za nje pooblaščen. In to je mešniški stan, kakor se nahaja v kat. cerkvi, počemši od njenega začetka do sedanjega dne. Da se te stan za vse čase ohrani in obnavlja, je postavil Kristus posebni zakrament — zakrament mešniškega posvečenja.

Vse to veste, ljubi moji! iz kerščanskega nauka. In da je sam Bog katoliško mešništvo postavil, verujete terdno, ker dobro veste, da nas je sicer Jezus Kristus enkrat za vselej odrešil skoz svojo smert na križi, da je pa njegova volja, da se neskončno zasluženje tega njegovega odreščenja onim, ki vanj verujejo, skoz vse čase prilastuje le po njegovem mešništvu. Pri vsem tem ostane vendar resnično, kar sv. apostol Pavl v svojem prvem listu do svojega učenca Timoteja (2, 5.) piše, da kakor je en sam Bog, je tudi en sam Srednik med Bogom in človeštvom, namreč Kristus Jezus. Vsaj je mešništvo kat. cerkve le orodje, kterega se Srednik Jezus Kristus poslužuje, pred vsem v to, da verniki, kateri se z zaupanjem k njegovi posredovalni oblasti zatečejo, tolažljivo gotovost zadobijo, da tega zastonj ne delajo. Kdo, postavim, odpušča grehe? Jezus Kristus, Srednik božji. Ali navadno ne dela tega neposredno, temoč posredno po svojem mešniku, kteremu se grešnik s skesanim srcem spove, prav zato, da v odvezi mešnikovi, katero sliši in vidi, tolažljivo porošstvo ima, da ga je Bog skoz zasluženje Srednika Jezusa Kristusa zopet sprejel v svojo milost.

Tako, preljubi moji! je stanje kat. mešništva v cerkvi Kristusovi. To je imel tudi sv. apostol Pavl pred očmi, ko je v prvem listu na Korinčane (4, 1.) pisal: „Vsak naj nas ima ko služebnike Kristusove in delilce skrivnost (zlasti zakramentov) Božjih.“ Po teh besedah apostolovih je kat. mešnik po svojem stanu po posebnem načinu služebnik Jezusa Kristusa. Vse, karkoli v svoji lastnosti kot mešnik dela in opravlja, dela in opravlja v imenu Jezusa Kristusa. Kedar kakor mešnik svojo službo spolnuje, ni služebnik nobenega človeka, ampak služebnik Gospoda nebes in zemlje, kojega skrivnosti oskerbuje. V tem obstoji veljava mešništva — to je, mešniškega stana kot takega. Kajti osebna vrednost mešnikova je pred Bogom odvisna od zvestobe, s katero dolžnosti svojega stana dopolnjuje, kakor razločno uči sv. Pavl na zaznamovanem mestu.

Po tem, kar je do zdaj rečenega, si bote lahko sami, preljubi moji! odgovor dali na nektera vprašanja:

Ali zamore katoliški kristjan, brez da bi se zoper vero in cerkvo pregrešil, mešniški stan sam na sebi zaničevati, bodi si, da le kar v sercu zaničljivo od njega misli, ali pa to zaničevanje celó v djanji kaže, morebiti celó prav navlašč pred svetom razodeva? To je nemogoče.

Ali bi zamoglo brez greha biti, ako se kdo vdeležuje, ali kakor si bodi v to pomaga, da se mešniški stan sam na sebi v javnem mnenji ponižuje, ali celo v zaničevanje pripravlja? Tudi to je nemogoče.

V tej zadevi ima beseda Gospodova do njegovih poslancev veljavo: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje onega, kateri je mene poslal.“ (Luk. 10, 16.)

Od našega Zveličarja pripoveduje sv. evangelist Matevž: Ko je učeč in ozdravljajoč skozi vasi in mesta hodil, in ljudstvo videl, „se mu je usmililo“; kajti bilo je obteženo in razškrpлено, kakor ovce, ki pastirja nemajo. Na to je rekel učencem: „Žetva je sicer velika (to je, koliko bi bilo treba pomagati, tolažiti, učiti, rešiti i. t. d.) ali delavcev je malo. Prosite tedaj gospoda žetve, da pošlje delavcev v svojo žetvo.“ (Luk. 9, 35—38.)

Ljubeznjivi! Morebiti čas ni več dalječ, da bo naš Gospod in Zveličar vzrok imel, tudi nad našimi kraji izklicati: Žetva je velika; ali delavcev je začelo pomanjkovati!

Kakor škof si štejem v dolžnost, vam, preljubeznjivi! ne prikrivati svoje skerbi v tej reči. Smert in bolezni delajo v verstí vaših dušnih pastirjev tako verzel, da moje serce žaluje. Zmirom raste število praznih prostorov, ki se bodo težko, ali tudi celó ne nadomestiti dali. Lehko umete, kako težko mora škofu djati, ako faranom, ki za dušnega pastirja prosijo, odgovoriti morajo: „Pri naj boljši volji vam zdaj ne morem pomagati.“

Utegnete me vprašati: Ali bi zamogli mi kaj pomagati, da pomanjkanje dušnih pastirjev ne nastane, ali če je nastalo, da se zopet odstrani? Da! nekaj zamorete pomagati, in da bi tega, kar je vam mogoče, ne opustili, je ravno moja prošnja. Vi očetje in matere! ako zapazite, da ima vaš sinček dobro glavo in veselje do nauka in tudi do duhovskega stana, skerbno gojite te žlahtne kalí v serci svojega otroka, in varujte, da jih strupena sapa sedanjega spačenega časa ne pokonča. Ako sami ne zmorete potroškov dolgoletnih šol, pa poterčajte na usmiljena serca drugih. Ni dvoma, da se najde še dosti dobrih ljudi. Pred vsem pa prosite Gospoda žetve, da blagovoljno odstrani vse zadržke, ki delavcem branijo v njegovo žetvo. Da! prosimo ga združeni vsi: On, gospod cerkve in njeni večni viši mešnik, naj blagovoli svoje kraljestvo na zemlji vedno bolj utrditi in razširiti! Tri pogodbe pa so k temu potrebne: Naj poprej pomoč vsegamogočnega Boga; potem zadostno število zvestih in gorečih delavcev v vinogradi Gospodovem in slednjič verna serca, ki vejo ceniti veljavo pa tudi težavo katoliškega mešništva, in ki se njegovemu vodstvu na poti proti nebesom iz ljubezni do Jezusa z zaupanjem vdajo.

Tako verno serce ohranite!

K temu naj vam pomaga milost večnega Boga, ki bodi in ostani z vami vsemi. Amen.

Zastran štiridesetdanskega posta velja sledeče:

I. Vsi verni Lavantinske škofije naj se zderžijo mesenih jedi:

1. Vsak petek celega leta.
2. Vsako kvaterno sredo, (petek) in soboto.
3. Na pepelnico in tri poslednje dni velikega tjedna.
4. Na sv. biljo (soboto) pred Duhovim ali binkoštni; — 28. Junija, to je, v petek pred Petrovim (praznikom ss. apostolov Petra in Pavla; — 14. Avgusta, to je, v sredo pred praznikom vnebovzeta Marije Device; — 31. Oktobra, to je, v četrtek pred vsemi Svetniki; — 7. Decembra, to je, v soboto pred praznikom čistega spočetja Marije Device, in 24. Decembra, to je, v torek pred Božičem ali rojstvom Jezusovim.

II. Vsi verni katoličani si naj jedi pritergajo, ter se na den le enkrat do sitega najejo.

1. Vsak den štiridesetdanskega posta (korizme) razun nedelj.
2. V adventu vsako sredo in petek (namesti postov, ktere so imeli svoje dni pred prazniki sv. apostolov).
3. Vsako kvaterno sredo, petek in soboto.
4. O spredej zaznamovanih biljah ali dnevih: pred Duhovim, Petrovim, vnebovzetjem Marije, vsemi Svetniki, praznikom čistega spočetja Device Marije in Božičem.

III. Glede polajšanja posta se vernim naročuje to-le:

1. Kdor tudi o navadnih sobotah mesa ne vživa in se dovoljenja zastran mesojeje ne posluži, se ve, da opravi dobro zaslužno delo.

2. Kdor o oprostelih dneih (kadar je dovoljeno, meso vživati) meso jé, je tim bolj dolžen, si živeža pritergati, ako ga ne izgovarja starost, bolezen, posebno težko delo, ali kak drug važen vzrok.

3. O vseh oprostelih dneih štiridesetdanskega posta (razun nedelj) ino tudi o oprostelih sredah adventnega časa se sme le pri enem obedu meso vživati, za večerjo se naj vživa le mesena juha (šupa) z drugimi jedi—brez mesa. Ubogim ljudem je pa dovoljeno, tudi za večerjo povžiti, kar jim je pri obedu o poldne mesa ostalo. Ribe in meso pri enem in istem obedu take oprostene dni vživati, je prepovedano.

4. Oni, ki take oprostene dni meso jejo, naj pobožno v duhu pokore molijo vsak taki den po tri Oče naše, Češene Marije in eno apostoljsko vero v čast britkega terpljenja in smerti Gospoda našega Jezusa Kristusa. Te molitve se naj opravljajo, ako mogoče, z domačo družino na glas.

Kdor o takih oprostelih dneih meso jé, naj po svojem premoženji vbogajme daje ali druga dobra dela opravlja, posebno pa naj kerčmarji ali oštirji ubožcem ostanke delijo.

Domači dušni pastirji in spovedniki imajo oblast, post še bolj polajšati: 1. bolnikom za nekoliko časa; 2. onim, ki služijo, ali so na hrani pri ljudeh, ki niso naše vere; 3. tudi onim, katerih okoliščine večo polajšanje svetujejo ali terjajo; 4. zlasti pa takim, ki živež vbogajme prejemajo, pa postnih jedi dobiti ne morejo.

Vsi tisti pa, katerim je potrebno in od zdravnika svetovano, da naj za daljši čas ali za zmirom o postnih dneh meseno jejo, naj si po svojih dušnih pastirjih od žkofa dovoljenja izprosijo. Nihče pa ne sme sam sebe od posta odvezati, vsaj veste, da nam bo vsaka nepokorščina proti cerkvi za greh zarajtana.

5. O oprostjenih dneh štiridesetdanskega posta ino o adventnih sredah jedi, tudi za večerjo, meseno (s špehom) zabeliti (začiniti) je vsem privoljeno; — to velja tudi od navadnih petkov med letom, — izvzeti so le kvaterni petki in veliki petek, — pa le za tiste, kateri govejega masla ali težko dobijo ali ga celo dobiti ne morejo, ali pa ga zavolj zdravja vživati ne smejo.

V Mariboru na praznik sladkega imena Jezusovega, 14. Januarija 1872.

Jakob Maksimilijan,

knez in škof.

Opomba. Te pastirski list se naj 3. predpostno nedeljo v vsaki fari in podfari v cerkvi z prižnice bere.